

Ιστορία της Ιστοριογραφίας

Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής
Ανθρωπολογίας

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

5) Μικροϊστορία

Γιώργος Πλακωτός

Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας

Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Απαρχές και ορισμοί-ερωτήματα

Κύκλος ιστορικών γύρω από το ιταλικό ακαδημαϊκό περιοδικό *Quaderni storici*:
Carlo Ginzburg, Edoardo Grendi, Giovanni Levi, Carlo Poni.

Το *Quaderni storici* ως χώρος ιστοριογραφικού προβληματισμού και ανάπτυξης
διεπιστημονικών προσεγγίσεων.

Θεματολογική επιλογή (μελέτη μιας μικρής κλίμακας τοπικότητας, μιας
μικροχρονικότητας, ενός κύκλου ή δικτύου ανθρώπων) ή/και σύνολο διακριτών
μεθοδολογικών αρχών;

Οι ιστορικοί του *Quaderni storici* Αφειτηριακά κείμενα

E. Grendi, «Micro-analisi e storia sociale», *Quaderni storici*, 35 (1977), σ. 506-520.

C. Ginzburg και C. Poni, «Il nome e il come: scambio ineguale e mercato storiografico», *Quaderni storici*, 40 (1979), σ. 1-10 [αγγλ. μτφ. «The Name and the Game: Unequal Exchange and the Historical Marketplace», στο Edward Muir και Guido Ruggiero (επιμ.), *Sex and Gender in Historical Perspective*, Baltimore, 1991, σ. 1-10.

Οι ιστορικοί του *Quaderni storici* Προγραμματικές «αρχές»:

- Εισαγωγή των όρων «μικροανάλυση» και «μικροϊστορία»
- Ανάλυση εξαιρετικά οριοθετημένων φαινομένων
- Σμίκρυνση της κλίμακας
- Κριτική στην α) παραδοσιακή πολιτική ιστορία,
β) ποσοτική και σειριακή ιστορία υπό την επιρροή των *Annales*,
γ) ιστορική κοινωνιολογία και ιστορική κοινωνική επιστήμη
- Ιστορική εθνογραφία του καθημερινού
- Ενδιαφέρον για την ανθρωπολογία
- Η μικροϊστορία ως μια επιστήμη του βιωμένου

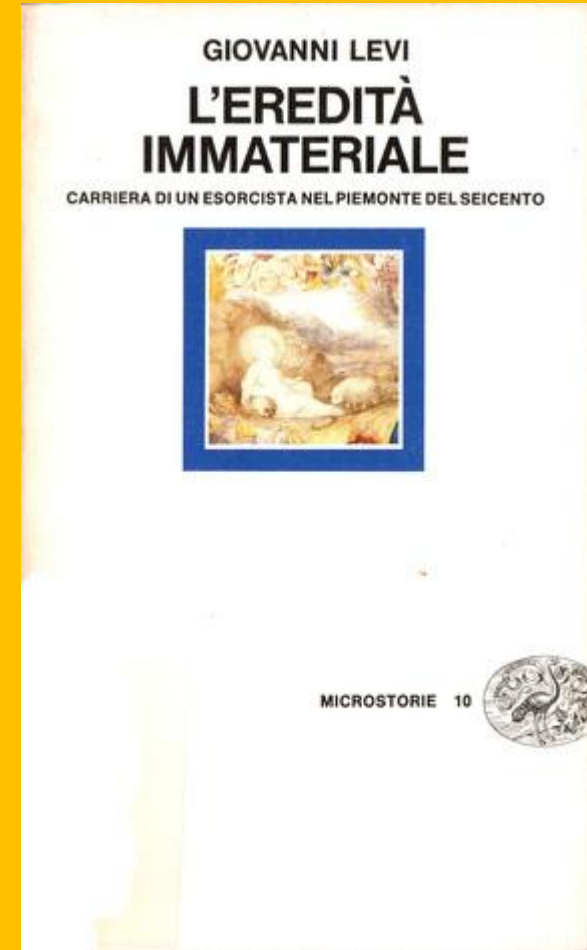
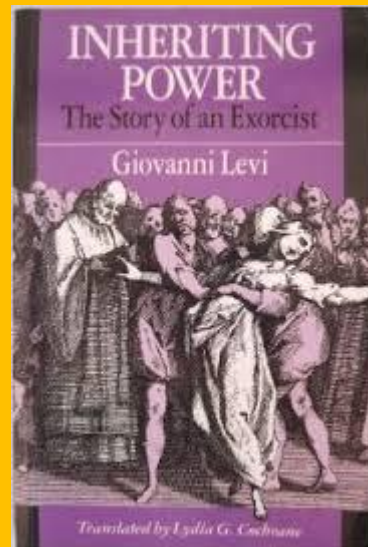
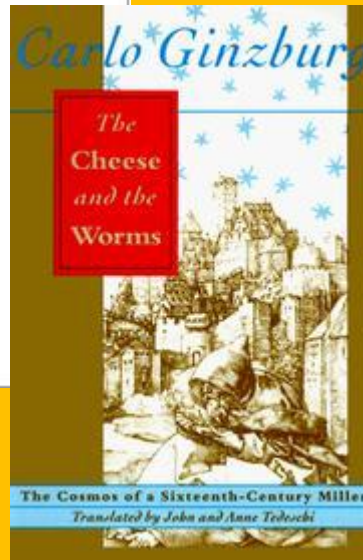
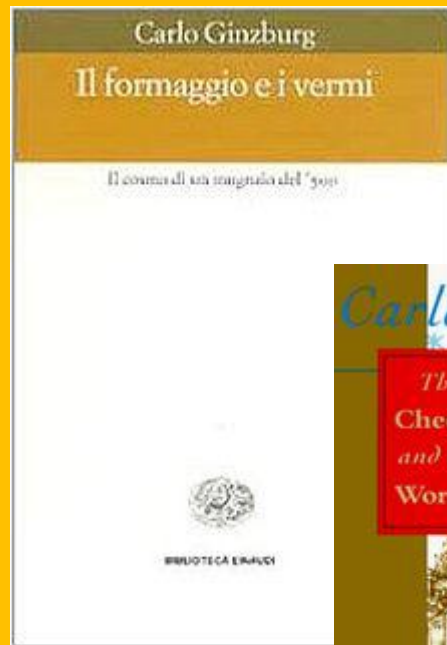
Ενδεικτικά έργα της ιταλικής μικροϊστορίας

Carlo Ginzburg, *Il formaggio e i vermi: il cosmo di un mugnaio del '500*, Τορίνο, 1976 [ελλ. μτφ. *Το τυρί και τα σκουλήκια: ο κόσμος ενός μυλωνά του 16^{ου} αιώνα*, Αθήνα, 1994]

Carlo Ginzburg, *Clues, Myths and the Historical Method*, Baltimore, 1989 [α' έκδ. *Miti emblematici: morfologia e storia*, Τορίνο, 1986]

Edoardo Grendi, *In altri termini: etnografia e storia di una società di antico regime*, Μιλάνο, 2004

Giovanni Levi, *Inheriting Power: The Story of an Exorcist*, Σικάγο, 1988 [α' έκδ. *L'eredità immateriale: carriera di un esorcista nel Piemonte del Seicento*, Τορίνο, 1985]

Παράλληλες διεθνείς ιστοριογραφικές εξελίξεις και επιδράσεις

Η ιστορία από «τα κάτω» του E. P. Thomson.

Η ιστορία της καθημερινότητας στη Γερμανία (*Alltagsgeschichte*).

Η ιστορία της λαϊκής κουλτούρας.

Η ιστορία των νοοτροπιών.

Το έργο της ιστορικού Natalie Zemon-Davis.

Η επιστροφή της αφήγησης κατά την επισήμανση του ιστορικού Lawrence Stone.

Η μικροϊστορία ως διεθνές ιστοριογραφικό πεδίο: δεκαετίες '80 και '90. Διαδρομές και χαρακτηριστικά

- Μεθοδολογική προσήλωση στη μικροσκοπικού τύπου παρατήρηση
- Σχέση του/της ιστορικού με το αναγνωστικό κοινό
- Σημασία των αφηγηματικών τεχνικών
- Σχέση με την νέα πολιτισμική ιστορία
- Συστηματική συνομιλία με την ανθρωπολογία
- Θεματολογία: εμπρόθετη δράση των υποκειμένων,
νοηματικές διαδικασίες,
παραγωγή του εαυτού
- Έμφαση στην ιστορία της προνεοτερικής Ευρώπης
- Εντάσεις μεταξύ μικροανάλυσης/μικροϊστορίας και μεγάλων αφηγήσεων

Η μικροϊστορία ως διεθνές ιστοριογραφικό πεδίο: δεκαετίες '80 και '90. Διαδρομές και χαρακτηριστικά

Μικροϊστορία και ιστορικοί των Annales

Από-αντικειμενικοποίηση των κοινωνικών κατηγοριών στο έργο του Jacques Revel. *Jeux d'échelles: La micro-analyse à l'expérience*, Παρίσι, 1996.

Μικροϊστορία στην αμερικανική ιστοριογραφία

α. Κοινότητα, λόγος, πρακτικές:

David Sabean, *Power in the Blood: Popular Culture and Village Discourse in Early Modern Germany*, Cambridge, 1984.

Tommaso Astarita, *Village Justice: Community, Family and Popular Culture in Early Modern Italy*, Baltimore, 1999.

β. Υποκείμενα και εμπρόθετη δράση - η έμφαση στην αφήγηση και την πλοκή:

Judith C. Brown, *Immodest Acts: The Life of a Lesbian Nun in Renaissance Italy*, Νέα Υόρκη, 1986.

Gene Brucker, *Giovanni and Lusanna: Love and Marriage in Renaissance Florence*, Berkeley, 1986.

Steven Ozment, *Magdalena and Balthasar: An Intimate Portrait of Life in 16th Century Europe*, Νέα Υόρκη, 1986.

Richard L. Kagan, *Lucrecia's Dreams: Politics and Prophecy in Sixteenth-Century Spain*, Berkeley, 1990.

Peter Linehan, *The Ladies of Zamora*, Cambridge, 1997.

Η μικροϊστορία ως διεθνές ιστοριογραφικό πεδίο: δεκαετίες '80 και '90. Το έργο της Natalie Zemon Davis

Η σχέση ανάμεσα στο κοινωνικό και το συμβολικό
Ταυτότητες και αξιακοί κώδικες
Συνάρθρωση με ανθρωπολογία
Το ιστορικό έργο ως εργαστήριο ιστορικών πιθανοτήτων

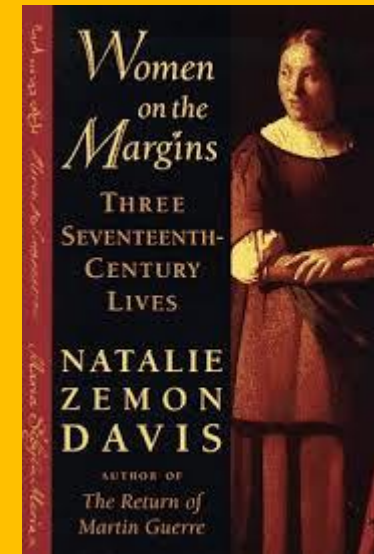
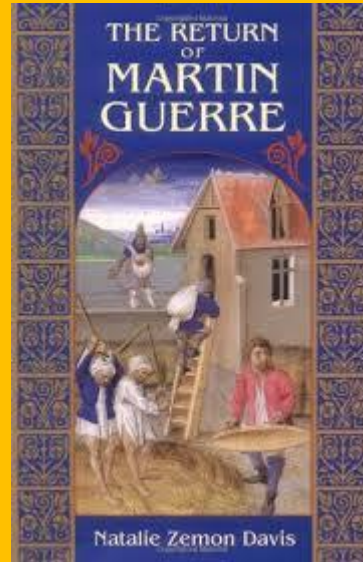
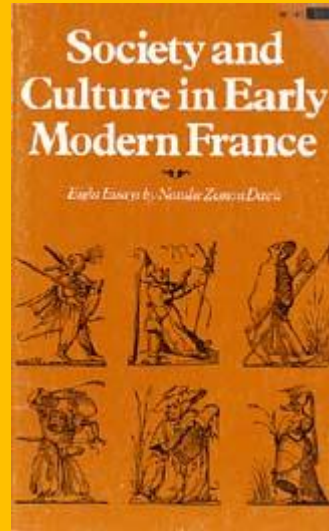
Ενδεικτικά έργα:

Society and Culture in Early Modern France, Stanford, 1975.

The Return of Martin Guerre, Cambridge MA, 1982 [ελλ. μτφ. *Η επιστροφή του Μαρτίνου Γκερ*, Αθήνα, 2000].

Fiction in the Archives: Pardon Tales and their Tellers in Sixteenth-Century France, Stanford, 1987.

Women on the Margins: Three Seventeenth-Century Lives, Cambridge MA, 1995.

Μικροϊστορία και ανθρωπολογία

Η επιρροή του έργου του Ernesto de Martino στην ιταλική μικροϊστορία. Ο κόσμος της προνεοτερικής υπαίθρου.

Ο Ιεροεξεταστής ως ανθρωπολόγος

Απόρριψη του «εθνοκεντρισμού»

Η ετερότητα του παρελθόντος

Η επιρροή του Clifford Geertz: η «πυκνή περιγραφή» και ο πολιτισμός ως κείμενο. Το έργο του Robert Darnton, *The Great Cat Massacre and Other Episodes in French Cultural History*, Νέα Υόρκη, 1984.

Πρόσφατες εξελίξεις

Περίτεχνη αφήγηση σε βάρος των μεθοδολογικών αναζητήσεων.

Περιθωριακές αλλά χαρισματικές μορφές του παρελθόντος και η δράση τους ως πυρήνας του ιστορικού έργου.

Δημιουργία ελκυστικής θεματολογίας και ενδιαφέρον προσέλκυσης ενός ευρύτερου αναγνωστικού κοινού.

Η μικροϊστορική οπτική προς ανάδειξη ευρύτερων διαδικασιών όπως η προνεοτερική παγκοσμιότητα, η μεθοριακότητα και η διαπερατότητα.

Μικροϊστορία και ιστορική βιογραφία.

Πρόσφατες εξελίξεις Ενδεικτικά έργα

Mercedes García-Arenal και Gerard Wiegers, *A Man of Three Worlds: Samuel Pallache, a Moroccan Jew in Catholic and Protestant Europe*, Baltimore, 2003.

Natalie Zemon Davis, *Trickster Travels: A Sixteenth-Century Muslim between Worlds*, Νέα Υόρκη, 2006.

Linda Colley, *The Ordeal of Elizabeth Marsh: A Woman in World History*, Νέα Υόρκη, 2007.

Sanjay Subrahmanyam, *Three Ways to Be Alien: Travails and Encounters in the Early Modern World*, Waltham, 2011.

Βιβλιογραφία

- Brewer John, «Microhistory and the Histories of Everyday Life», *Cultural and Social History*, 7/1 (2010), σελ. 87-109.
- Cerutti Simona, «Microhistory: Social Relations versus Cultural Models?», στο Anna-Maija Castrén, Markku Lonkila και Matti Peltonen (επιμ.), *Between Sociology and History: Essays on Microhistory, Collective Action, and Nation-Building*, Ελσίνκι, SKS / Finnish Literature Society, 2004, σελ. 17-40.
- De Vivo Filippo, «Prospect or Refuge? Microhistory, History on the Large Scale», *Cultural and Social History*, 7/3 (2010), σελ. 387-397.
- Lanaro Paola (επιμ.), *Microstoria: a vent'anni da L'eredità immateriale. Saggi in onore di Giovanni Levi*, Μιλάνο, Franco Angeli, 2011.
- Levi Giovanni, «On Microhistory», στο Peter Burke (επιμ.) *New Perspectives on Historical Writing*, Cambridge, Polity Press, 1992, σελ. 93-113.
- Magnússon, Sigurður Gylfi και István M. Szijártó, *What is Microhistory? Theory and Practice*, Λονδίνο, Routledge, 2013.
- Peltonen Matti, «Clues, Margins, and Monads: The Micro-Macro Link in Historical Research», *History and Theory*, 40/3 (2001), σελ. 347-359.
- Renders Hans και Binne de Haan (επιμ.), *Theoretical Discussions of Biography: Approaches from History, Microhistory, and Life Writing*, Leiden, Brill, 2014.
- Revel Jacques, «Microanalysis and the Construction of the Social», στο Jacques Revel και Lynn Hunt (επιμ.), *Histories: French Constructions of the Past*, Νέα Υόρκη, The New Press, 1996, σελ. 492-502.
- Stone Lawrence, «The Revival of Narrative: Reflections of a New Old History», *Past & Present*, 85 (1979), σελ. 3-24.
- Szijártó István, «Four Arguments for Microhistory», *Rethinking History*, 6/2 (2002), σελ. 209-215.
- Trivellato Francesca, «Is There a Future for Italian Microhistory in the Age of Global History?», *California Italian Studies*, 2/1 (2011) (<http://escholarship.org/uc/item/0z94n9hq>)

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση, Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Το copyright έργων τρίτων ανήκει εξ ολοκλήρου στους δημιουργούς τους. Τα έργα χρησιμοποιήθηκαν στο πλαίσιο του μαθήματος αποκλειστικά για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς.